

Bilden visar röntgenfynd i kота och has samt artroskopibild där den nedre visar en lös benbit i hasleden. Översta bilden visar en slipfåra i ledbrusket som orsakats av benbiten.

Lösa benbitar – röntgen, fynd och (men inte alltid) åtgärd

I dag möter vi både uppfödare och ägare till unga hästar som väljer att "friröntga" sin häst. Det betyder att man tar en uppsättning röntgenbilder av de leder där vi oftast hittar så kallade lösa benbitar.

Man röntgar då alla fyra kotleder, haslederna och bakknän. Hästen bör vara minst ett år gammal när denna typ av röntgen görs, innan dess är inte alla benbitar helt mineraliserade och kan därför inte ses på röntgen.

De vanligaste lösa benbitarna är osteochondrosfragment och finns i hasleder eller bakknän. Osteochondros, även kallat OCD, är en tillväxtrubbning där en del av brosket inte får tillräcklig blodgenomströmning. Detta leder till att benet inte kan utvecklas normalt och ett fragment bildas. Själva fragmenten ligger mycket sällan "lösa" i leden, utan sitter fast med ärrvävnad.

Vanligare på hingstar än ston

Varför hästar får osteochondros beror på flera faktorer där ärftlighet är en del. Det är lite vanligare på hingstar än på ston. Man har diskuterat om fodring och olika fodertillskott kan påverka utvecklingen av OCD, men detta har inte kunnat bevisas vetenskapligt. Hästar kan också ha lösa benbitar i kotlederna, vilket är vanligare på bakben än på framben. Dessa är dock inte OCD-fragment. Tidigare kallades de för Birkelandfragment efter professor Birkeland i Oslo.

"Själva fragmenten ligger mycket sällan "lösa" i leden, utan sitter fast med ärrvävnad."

I dag benämns de mer som "POF" – Plantart osteochondralt fragment. Kotsenbenen, som sitter i kotans bakkant, fäster med små ligament in till kotbenet. Det är vid dessa ligament som POF ses. På röntgen ser det ut som att en bit ben lossnat från platsen för infästning.

Inte alla hästar får problem

Om hästen uppvisar symptom från en led med en lös benbit, såsom håla eller kraftig galla, så brukar vi rekommendera att man gör en artroskopi, titthålsoperation, för att avlägsna fragmentet. Det händer även att vi hittar benfragment i leder på äldre och väl fungerande hästar som aldrig har

visat symptom från den aktuella leden. Så att man ska operera alla hästar med lösa benbitar är inte självklart, många väljer att göra det för säkerhetsskull när hästen är ung. Men man kan också välja att avvakta och istället göra regelbundna veterinärkontroller för att upptäcka tidigt om hästen börjar visa symptom från en led med en lös benbit.

TEXT: MÄLAREN HÄSTKLINIK